

Rozhovor s Robinem Böhnischem ředitelem Krkonošského národního parku

Zdeněk Patzelt

Robin Böhnisch. Foto Václav Zemek

Jaké to je, být ředitelem nejnavštěvovanějšího národního parku na světě?

Na to by bylo potřeba se zeptat mého kolegy Andrzeje Raje, ředitele *Karkonoskiego Parku Narodowego*. Náš polský soused opravdu je, poměrujeme-li počet návštěvníků k rozloze parku, nejnavštěvovanějším velkoplošným chráněným územím na světě. Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo s takřka třinácti milióny pobytových dní v roce 2019 zaujímá v žebříčku návštěvnosti asi třetí příčku. Na jednu stranu je lichotivé, že naše hory pro jejich krásy navštěvuje takové množství lidí, na stranu druhou to

samozřejmě představuje neobyčejnou zátěž pro přírodu, turistickou infrastrukturu i infrastrukturu zdejších obcí.

Vedení organizace, která je poměrně komplexním správcem rozsáhlého chráněného území, není asi nikde a nikdy práce na pár hodin od pondělí do pátku. Přesto to stojí za to. V případě Správy Krkonošského národního parku má navíc ředitel to štěstí, že se může opřít o skvělý a profesionální tým lidí.

Co vás na práci ředitele NP nejvíce překvapilo, a to jak v pozitivním, tak i v negativním směru?

Předností české ochrany přírody je bezpochyby dobře postavená institucionální základna, kvalita lidí v oboru a jejich osobní nastavení. Správa KR-NAP není v tomto ohledu výjimkou, to jsem konečně věděl i před nástupem do naší organizace. Co mě mile překvapilo je, kolik zájmu a úsilí mnoho kolegyň a kolegů věnuje parku i ve volném čase, kolik vskutku renesančních lidí na Správě KR-NAP pracuje a kolik toho ze sebe značce Krkonošského národního parku dávají. Ostře v kontrastu je s tím výše jejich platového ohodnocení, které se mnohdy pohybuje na úrovni průměrné mzdy před deseti dvanácti lety.

Zimy jsou „čím dál podivnější“, projevuje se to nějak na práci správy NP?

Jedním z nejzjevnějších důsledků čím dál podivnějších zim, které obvykle následují čím dál podivnější jara a léta, je nedostatek vody. Vedle všech myslitelných dopadů na každodenní práci s lesem i bezlesím to představuje výzvu pro státní správu a především komunikaci Správy KR-NAP navenek. Státní správa čelí enormnímu nárůstu žádostí o povolení vrtů a studen, protože ty, které spolehlivě fungovaly desítky nebo stovky let, vysychají. V komunikaci navenek se jednak snažíme vysvětlovat v souvislostech, co se právě tam či onde děje, odrazíme někdy naivní a někdy agresivní otázky typu „*jak můžete!?*“ a snažíme se předcházet konfliktním situacím, například společnými pochůzkami se zástupci ČIŽP, vodoprávních úřadů a skiareálů. Jedna taková pochůzka po místech odběrů vody pro zasněžování proběhla na sklonku loňského roku a pomohla operativně vyřešit řadu věcí, kvůli kterým bychom si jinak všichni navzájem posílali dopisy až do další sezóny.

Jaká je spolupráce s obcemi a v čem se to liší od vaší předchozí poslancecké práce?

Když o tom tak uvažuji, popis vývoje vztahů Správy KR-NAP a místních samospráv by zasloužil samostatný rozhovor, který by v každém případě končil optimisticky. Spolupráce parku a obcí je bezpochyby nadstandardní a zásluhu na tom mají už moji předchůdci. V rozhovoru, který by se věnoval jen tomuto tématu, bych v pozitivním duchu zmínil celou řadu starostek, starostů a dalších představitelů samospráv. Teď si aspoň dovoluji vytknout jméno senátora a starosty Vrchlabí Jana Sobotky, který je zároveň předsedou svazku měst a obcí Krkonoše a z této pozice představuje sice tvrdého, ale férového a racionálního partnera v debatě mezi obcemi a Správou KR-NAP. Který jiný národní park se také může pochlubit tím, že místní senátor je členem jeho hokejového týmu?

Když jsem se v minulosti potkával se zástupci samospráv v roli poslance, šlo většinou o potřeby financování některých investičních akcí, nebo o návrhy na úpravu legislativy. Dnes jsou naše setkání co do témat mnohem pestřejší. Osobně si užívám prostředí západních Krkonoš v Libereckém kraji, protože tamní obce jsem jako poslanec zvolený v kraji Královéhradeckém tak dobře neznal.

Kůrovec se nevyhýbá ani Krkonošům. Proč a jak moc se v národním parku proti němu zasahuje?

Přestože na formální vyhlášení nové managementové zonace pro KR-NAP teprve čekáme, péči o ekosystémy v národním parku v jejím duchu už nastavujeme, intenzitu lesnických zásahů nevyjímáme. Přiměřená opatření proti kůrovcovitým směrům do budoucí zóny soustředěné péče o přírodu. Máme zde v péči ještě zhruba 12 tisíc hektarů stanoviště neopodídaných kulturních smrčů, k jejichž přestavbě dojde kvůli lýkožroutovi pravděpodobně rychleji než při aplikaci standardních lesnických postupů. Při návštěvách našich územních pracovišť samozřejmě cítím, že kolegové lesníci včetně té nejmladší generace mají s broukem hluboký mentální problém, ale zároveň se upřímně snaží dělat lesařinu v parku jinak než v hospodářském lese. Pro letošek se pro zajímavost budeme velmi věnovat tématu mrtvého dřeva v porostu a plánujeme navýšit jeho podíl právě v zóně soustředěné péče.

Jak moc se dnešní dřevinná skladba lesů Krkonoš liší od té přirozené?

Člověk začal pomalu proměňovat druhovou skladbu krkonošských lesů už někdy od 14. století, bě-

Zimní Krkonoše. Foto Robin Böhnisch

hem středověku byly hory dvakrát prakticky olesněny. Stojí za to podívat se například na malby německého romantického malíře Caspara Davida Friedricha, vystavené v Berlíně, Drážďanech nebo petrohradské Ermitáži. Ty ukazují podobu Krkonoš na přelomu 18. a 19. století.

Oproti přirozenému stavu je dnes v porostech výrazně zastoupený smrk, který posílil z nějakých 50 % na 77 %. Naopak zastoupení buku pokleslo z 30 % o celý řád na 6,5 %, jedle postupem času prakticky vymizela, přičemž přirozeně byla zastoupena asi 16 %. Naším cílem je přiblížit lesy národního parku přirozenému složení. Zatímco buk je vitální natolik, že se o své šíření postará sám, jedli a například klenu vypomáháme podsadbami.

Nejde jenom o kůrovce. Jaké dopady na ekosystémy Krkonoš lze ještě očekávat působením klimatické změny? V podhůří se např. objevila kudlanka nábožná, dříve žijící jen na jižní Moravě...

Kudlanka na louce v Bolkově u Rudníku je takový symbol klimatické změny v horách, které se do té doby mohly jevit v měřítku lidského bytí jako neměnné. V souvislosti s publikováním tohoto nálezu se navíc objevila hlášení o jejím výskytu i z vyšších poloh Krkonoš.

Daleko zásadnější je ale informace z práce Václava Tremly a Tomáše Chumana o tom, že se v Krkonoších horní hranice lesa ročně posunuje o 43 cen-

timetrů výše. Znamená to bezprostřední ohrožení rozlohy tundrových společenstev a také jejich kvality. Máme vážné obavy o další existenci některých glaciálních reliktních, ikonickou morušku nevyjímaje. V dobré kondici nejsou mokřady v nejvyšších polohách, smutno je mi při návštěvě slatiny na Bíneru u Horního Lánova, která prakticky vyschla. Na druhou stranu mi dělá radost projekt obnovy lesních mokřadů. Budování přehrázek na melioračních strouhách má fantastické výsledky.

Chystá se nový stavební zákon. Jak jeho navrhované znění v Krnapu vnímáte?

Návrh nového stavebního zákona lze těžko vnímat jinak než jako největší útok na zájmy ochrany přírody, další veřejné zájmy, ale také zájmy a práva samospráv po roce 1989. Zdá se, že ve zvláště chráněných územích bude možné ubránit alespoň nějaké klíčové hodnoty, pro obecnou ochranu přírody mimo zvláště chráněná území by ale úspěch návrhu znamenal katastrofu. Zákon navíc vytváří mimořádně korupční prostředí. Ať už tím, že úředník bude posuzovat míru veřejného a soukromého zájmu, nebo míru dvou soukromých zájmů, ale především fikcí souhlasu. Přestože razantní manipulování veřejnosti ve prospěch tohoto developerského návrhu už začalo, stále doufám, že se materiál v průběhu projednávání dočká zásadních změn, případně bude z legislativního procesu zcela stažen.

Děkuji za rozhovor